

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 E helyben hához hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétéves
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kérésekre visszafizetés
 vagy megőrzésre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

A házelnök lemondása.

(—a.) A tegnapi elmaradt szenzáció ma bekövetkezett: Berzeviczy Albert, a képviselőháznak köztisztviselőként álló elnöke lemondott a magas és rendkívül fontos közbizalmi méltóságáról, lemondó levelét felolvasták a képviselőházban, hol nyomban nagy vita indult meg az elnök lemondása felett s Návay alelnök indítványára felkérték lemondásának visszavonására.

A házelnök rendkívüli lemondása a politikai helyzet felfordulását, elfajulását szokta jelenteni s egyuttal nagy viharok közeledtét is.

Szilágyi Dezső lemondása jelentette be annak idején a válságok megindulását, melyekből azóta ugyszólván ki sem tudott jönni a mi vergődő politikai életünk. Egy-egy kis respiriumot, fellélekzési időt kap néha néha, de a válság már régóta állandó lett minálunk.

Mélyre nyulik annak a krónikus nyavalyának gyökere. Az időközi operációkai nem tudták kitepni azt. Hol a véderőkérdés, hol a bankügy okozta a válságot, ha egyik sem szorított bennünket, akkor elővették a házszabályrevíziót, vagy előtérbe tolták a választói retortot. Egyiket-másikat úgy-ahogy elintézték, hogy az akui bajt megszüntessék, de ilyenkor mindig annal mérgesebben ütötte fel a fejét a másik.

Most pláne nem is egy, hanem egyszerre három is megújult. A véderőreform és a házszabályrevízió állnak az előtérben, a háttérben pedig az általános titkosnak fekete árnya lebeg.

A tavalyi új politikai alakulásnak szerencsés volt a választása, mikor Berzeviczyt ültette a házelnöki méltóságba. Minden pártban bizalom és rokonszenv vette őt körül házelnökségének kezdete óta. Méltóságának pártatlan betöltése által fokozta ezt a bizalmat és rokonszenvet személye és a tisztviselői állása iránt.

Ezért mindenki szívesen fogadta az ő akcióját a normális parlamenti viszonyok helyreállítása érdekében. Sajnos, azonban az ellenzék egyenlensége miatt ez eredményre nem vezetett. A parlament munkaképességét teljesen megbénító obstrukciót megszüntetni sem a házszabályok teljesen betűszerinti pártatlan kezelésével, sem békeakciójával megszüntetni nem

lévén képes, lemondott házelnöki méltóságáról.

Az ellenzék fél, hogy a Berzeviczy nyomába lépő Tisza István gróf erőszakosan fogja kezelni a házszabályokat s azért megakarja akadályozni, hogy Tisza az elnöki székbe ülhesse. Ezt a célt szolgálja a mai ülésen megindult nagy vita, melynek már viharos epizódja is volt, de kimenetele és következménye még beláthatatlan.

Bár senki sem hitt benne, de azért még most sincs kizárva a békés kibontakozás, de ha most sem sikerül megtalálni annak e bonyodalomból kivezető fonálát, akkor az elnök lemondása most is katasztrófaszerű viharoknak a közeledtét kijelenti.

A képviselőház e nevezetes üléséről s a vele kapcsolatos politikai eseményekről tudósításunk a következő:

Képviselőház ülése.

Budapest, november 7.

Návay Lajos alelnök fél 11 órakor elfoglalja az elnöki széket. Nagy zajban foglalják el a képviselők a helyüket. Az elnöki székben hangjára viharos *halljuk* hangzik és nagy csendben hallgatják meg a jegyzőkönyvet, melyet Nyegre László olvas fel. A padosorok tele vannak, feketélnek, a karzat is tömve. A jegyzőkönyv felolvasása sokáig tart s a képviselők ismét türelmetlenül zajonganak. Végre befejezik s Návay Lajos mély csendben felolvastatja Mihályi jegyzővel Berzeviczy lemondó levelét. Az ellenzék követeli, hogy a jegyző az előadói székbe üljön, ami meg történik. Az ellenzék s a jobboldal jó része *Eljen Berzeviczy* kiáltásokkal és tapsal fogadja az előadót.

Berzeviczy levele.

Berzeviczy lemondó levele így hangzik:
 Nagyméltóságú

Návay Lajos v. b. t. t. urnak
 a képviselőház alelnöke

Budapestben.

Nagyméltóságú alelnök ur!

Midőn az országgyűlés elején a Ház nagy többségének megtisztelő bizalmából az elnöki széket elfoglaltam, tisztában voltam azzal, hogy a mi házszabályaink mellett a Ház minden tényezőjének bizonyos fokú jóakaratu hozzájárulása nélkül eredményes munkát folytatni nem lehet. De élt bennem az a hit, hogy ha az elnök szigorú lojalitással, osztatlan pártatlansággal és függetlenséggel jár el tisztében és ez volt ugy a m gam, mint elnöktársaim fő-

törekvése, akkor az egész Ház bizalmát ki kell vivnia és akkor számíthat arra, hogy a parlament minden tényezője ugyanolyan lojalitással fog törekedni nemcsak a házszabályok betűnek megtartására, hanem annak az írott és minden hazafiúi szívbe bevéselt szabály követésére is, amely parlamentünk méltóságának és az ország érdekében való munkaképességének megőrzését követeli, melyek minden pozitív munkásság megakasztásával már-már guny tárgyává teszik parlamentünket ország-világ előtt. En e szék elfoglalásakor magam elé tűzött elvek korlátai között, jó lelkiismerettel mondhatom, mindent megtettem hivatalos hatáskörömben és azon kívül az áldatlan állapotok megszüntetésére. De bár minden oldalon találkoztam egyesek részéről jóindulattal is, a parlamenti küzdelem a házszabályok formalizmusába kapaszkodva, olyan állapotokat teremtett, melyek minden pozitív munkásságot megakasztottak. Törekvésem nem biztosíthatta a sikert. Ennek konstatálásával én *küldetésem az elnöki állásban befejezettnek tekintem*. Erzem, hogy az obstrukció molochja, mely annyi elnök elődömet felemészttette, újabb áldozatot követel. Bár ezzel bezárulna a sor! Megválnok tehát állomásomtól. Amidőn ezt a tisztelt Háznak ezennel bejelentem, egyuttal mélyen érzett köszönetet mondok azért a szinte osztatlan jóindulatért, bizalomért és elnézésért, mellyel működésemben oly gyakran találkoztam és különösen meleg köszönetet mondok nagyméltóságodnak és Kabos Ferenc elnöktársamnak, valamint összes tisztársamnak azért a valóban odaadó buzgalomért, mellyel engem eljárásomban nehéz körülmények között támogatni szívesek voltak. Azzal az óhajjal zárom sorimat, vajha a józan hazafiúi belátás kerekednék felül és megóvna alkotmányunkat attól a leg-súlyosabb veszélytől, mellyel a parlamenti anarchia fenyegethet. Fogadja Nagyméltóságod kiváló tisztviselőm nyilvánítását.

Berzeviczy Albert,
 a képviselőház elnöke.

A levél hatása.

A levél felolvasása alatt hol a baloldal, hol a jobboldal helyesel. Mikor azt említi, hogy mindent elkövetett a szomorú tanácskozási rend helyreállítására, de nem sikerült, Szmeccsányi György közbekiáltott:

— Ezért kellet lemondani!

Mikor azt említi, hogy a házszabályoknak nem betűjéhez, hanem szelleméhez kell ragaszkodni, a jobboldal viharosan tapsolt és éljenzett.

A zaj majd minden sornál kitör, Návay Lajos ismét csendet kér. Frenetikussá tap-
 sban tör ki a jobboldal, mikor a levél azt em-

Valódi Perzsa és Szmirna-szőnyegek legolcsóbb árban kaphatók
Haas Fülöp és Fiai cég RIMANÓCZY-PALOTA.
 Szőnyeg, függöny óriási választékban.

liti, hogy parlamentünk guay tárgyává lett ország-világ előtt.

— Nevetséges a lekesedésük! — kiabálták balról.

Mikor Berzeviczy köszönetet mond Náwaynak és Kabos Ferencnek, az ellenzék éljenez.

— Mért nem éljeneznek! — kiáltják a jobboldal felé.

A levél végső sorát, mely azt kívánja, hogy utódja mentse meg az országot a parlamenti anarkiától, — a jobboldal ismét viharos tappsal fogadta. Az ellenzék ezt kiáltotta:

— Most jön az anarkhia! Az ugrai levél!

Náway Lajos elnök ez egész nemzet szomorúságának ad kifejezést Berzeviczy lemondása fölött. Bármilyen nagy politikai nézeteltérések vannak köztünk az igazi érdem és hazafiságellett meg kell hajolnunk. (Helyeslés.) Berzeviczy elhatározásának komolyságát mindnyájunknak el kell ismerni s e lemondó szándékot komolyan kell fogadnunk. Nehéz időköt élünk, mindnyájunknak keresnünk kell, nem az elválasztó vonalat, hanem a kapcsokat s azt a módot, hogy olyan munkát fejthessünk ki, mely nemzetünk presztizséhez méltó. Talán jelértünk azon perchez, mely a magunkba szállás pillanata — (Taps jobbról.) Két utat lát a kibontakozásra. Elsősorban: küldöttségileg kérjék meg az elnököt lemondása visszavonására (az ellenzék felállva tapsol) hogy maradjon meg helyén s töltsse be ezt a helyet, melyet súlyos időkben oly díszel töltött be. Reméli, hogy Berzeviczy az egyhangú kívánságnak eleget tesz. Ha azóban ezt nem tenné, akkor intézkedjék a Ház hogy még ma megtegyék az intézkedéseket a Ház tanácskozásainak zavartalan menetére. Hiszi, hogy mást nem tehetett elnöki minőségében. (Polónyi Géza szólásra jelentkezik.) Azt hiszem, ezek után egyhangú megnyilatkozásnak van helye, (Helyeslés) azért precíz indítványozza javaslatát, hogy Berzeviczyhez küldöttség menjen!

Az ülést öt percre felfüggeszti.

A szünet alatt az ellenzék megállapodott, hogy ezt az indítványt is megobstruálja, nehogy alkalmat adjanak az elnöknek kijelenteni, hogy nem jön vissza.

Szünet után

Kossuth Ferenc szólalt fel, indítványt ad be, hogy kérje fel a Ház az elnököt lemondása visszavételére, minthogy egyéniségének kiválósága alkalmas a béke helyreállítására. Minden képviselőháznak nagy előnye, ha olyan elnöke van, akiben a pártok megnyugszanak. Mindig volt és lesz is rá alkalom, hogy a Ház többsége a kisebbségével összetűzőn. (Mozgás jobbról) nem a többség hazafiságában kételkedik, ehhez nincs joga, de a kisebbségnek kötelessége a nemzeti követelések fenntartása, míg a többség olyan politikát követ, melynek, ami különleges helyzetünkben, más céljai is vannak. Magyarországon nem lehet szigorúan ragaszkodni a parlamentáris elvhez. Volt idő, midőn a többség akart valamit s alkotmányos uton sem tudta elérni. A kisebbség kötelessége sokszor a nemzet jogait megvédelmezni. A hasznos javaslatokat nem akadályozta az ellenség — ezt jegyzi meg az elnök levelére — sőt magaján lottá, hogy a költségvetést tárgyalják le a véderőreform előtt. (Ugy van! — a balon.) Ami azt illeti, hogy a parlamentet guay tárgyává tenné bármely párt, azt nem hiszi. Lehet, hogy az ő küldelmüket kigunyolják, de az bizonyos, hogy ezt a nemzet érdekeiért teszik. (Az ellenzék felállva tapsol. Jobbról: Hoch!) Ujból ajánlja indítványa elfogadását. (Taps és éljenezés a Kossuth-párton.)

Holló Lajos (Zaj a jobb oldalon.)
Mádi-Kovács János: Mit akar Darwin?
Justh János: Még nem udvari tanácsos!
Mádi Kovács János: Beszéljen hát Darwin!

Elnök Mádi-Kovácsot és Justh Jánost megint.

Holló Lajos hozzájárul az indítványhoz, hogy az elnök kéressék fel lemondása visszavonására, de reflexiókat tesz az elnök lemondó levelére. Ha voltak olyan jelenetek, melyek nem méltók a parlamenthez, azt az egyes elnökök olyan viselkedése idézte elő, mely bizalmatlanságot látszott irántuk kelteni. Maga is előterjeszt egy indítványt az elnök lemondásának visszavonására. Arról értesült, hogy az elnökválságot a munkapárt azért idézte elő, hogy Tisza Istvánt ültessék az elnöki székbe. Ha azzal a szándékkal teszi, hogy tultegye magát a házszabályokon (Nagy zaj a jobboldalon.), akkor a munkapártiaknak az a kijelentése, hogy Tiszát minden eshetőséggel szemben megvédelmezzik, nem lesz elegendő, hogy megvédjék.

Viharos incidens.

Nagy zaj a jobboldalon, taps a balon. Ercsey Péter fenyegető mozdulatokkal kiált a baloldal felé:

— Gyertek ki, majd megmutatom!

S azzal kifelé rohant. A baloldalon Mádi-Kovács János, Justh János, Sümei Vilmos és mások is kirohannak a folyosóra. Jobbról és balról mások is utánuk futnak, hogy megakadályozzák a verekedést. Egyszerre felbomlik minden rend, óriási zajban felugrálanak, zűrzavaros láрма keletkezik, az elnök tíz percig cseppet, csapkodja az asztalt. Ercsey ismét bejön a terembe. Visszatérnek a baloldali képviselők is.

Az elnök végre kijelenti, hogy Ercsey heves, de nem fenyegető mozdulattal átkiabált a baloldalra s ezért őt megintette. Mind a két oldalt kéri, hogy tartsák meg higgadságukat.

Holló Lajos folytatja beszédét, végül határozati javaslatot nyújt be.

Holló Lajos indítványában javasolja, hogy az elnököt kérjék meg a lemondás visszavonására.

Rakovszky István nem veheti tudomásul az elnök lemondását, mert az által nem látja még biztosítva a Ház nyugodt tárgyalását. Tisza István politikai becsülete nem képezhet garanciát a további eredményes működésre.

Tisza István Rakovszky célzásaira reflektál. A katonai perrendtartás a mostani javaslattal meglenne valósi. A jelvény kérdés rendezését nem ígérte senki. Az ő politikai becsületét, ha kell megtudja és megfogja védeni.

Rakovszky István, majd ismét Tisza szólaltak fel.

Károlyi József gróf az elnök lemondásának el nem fogadása mellett szólal fel.

Héderváry miniszterelnök nem akar politikai nyilatkozatokat tenni. Szívesen csatlakozik ahoz az indítványhoz, hogy Berzeviczy visszavonja lemondását, azonban abban a fel-fogásban van, hogy nem kell felidézni a harcot, amikor arra szükség nincs. Az ellenzék részéről elhangzott vádakra nem válaszol, mert be fog bizonyulni, hogy azok alaptalanok.

Székely Sándor kéri, hogy beszédét holnap mondassa el.

A Ház az engedélyt megadja s ezzel az ülés 2 órakor véget ért.

A városi közgyűlés tárgysorozata.

Holnap, csütörtökön, tartja november havi közgyűlését: Nagyváradi város törvényhatósági bizottsága.

Az alábbi tárgysorozat szerint néhány nagy fontosságú kérdés is kerül a törvényhatóság elé.

Mindjárt a havi jelentés után sorra kerül Beöthy László kereskedelmi miniszter leirata, miniszterre történt kinevezéséről. A tanács oly irányú javaslatot terjeszt a közgyűlés elé, hogy a törvényhatóság feliratban üdvözölje az új minisztert.

Beterjeszti a tanács a belügyminiszter leiratait a vásárvám és piaci helypénz szabályrendelet és a szinügyi szabályrendelet jóváhagyásáról.

Kiváló fontosságú lesz a tanács előterjesztése a kolozsvári-utcai vasuti felüljáró kiépítése, valamint a kálvária-utcai, sötétági és a vízvezetési telephez vezető uton levő vasuti aluljárók kiszélesítésének ügyében.

Sorra kerülnek még a tűzoltó automobil árlejtésének eredménye, a csendőriskola építésére felveendő egymillió kölcsön fölvétele, az utcanyitásokról szóló szabályrendelet stb.

A közgyűlés tárgysorozata különben a következő:

1. A polgármester havi jelentése. Dr. Beöthy László kereskedelemügyi m. kir. miniszter leirata kereskedelemügyi miniszterre történt kinevezése tárgyában.
3. A m. kir. belügyminiszter leirata a vásárvám és helypénz-díj szabályzat jóváhagyása tárgyában.
4. A m. kir. belügyminiszter leirata a szinügyi szabályrendelet jóváhagyása tárgyában.
5. A tanács előterjesztése a kolozsvári-utcai vasuti felüljáró kiépítése és ezzel kapcsolatosan a kálvária-utcai, a sötétági és a vízvezetési telephez vezető vasuti aluljárók kiszélesítése tárgyában.
6. A tanács előterjesztése a tűzoltóság részére szükséges automobil szer és gépkocsi beszerzése tárgyában megtartott árlejtés eredményéről és egy toló létra beszerzéséről.
7. A tanács előterjesztése a községi iskolai tanítók fizetés rendezése tárgyában.
8. A tanács előterjesztése a villamosmű költségelirányzatánál a szén beszerzésére szükséges 58100 korona és beruházási kiadásoknál az év végén szükséges 53738 korona 33 fillér póthitel engedélyezése iránt.
9. A tanács előterjesztése József főherceg emlékére Budapesten felállítandó szobor műre 300 korona engedélyezése tárgyában.
10. A tanács előterjesztése a csendőraltszti iskola építésére szükséges és a helybeli pénztézetektől felveendő egy millió korona folyószámla kölcsön felvétele tárgyában.
11. A tanács előterjesztése a villamos mű kibővítésénél szükséges szivattyú beszerzésére megtartott szűkebb körű ajánlati tárgyalás eredményéről.
12. A tanács a gyepmesteri szolgálat s a thermokémiai intézet kezelésére vonatkozó szabályrendeleti tervezet tárgyalás és elfogadás végett beterjeszti.
13. A tanács a város területén új utcanyitás és telekfelosztás alkalmával viselendő költségekről szóló szabályrendeleti tervezet tárgyalás és elfogadás végett beterjeszti.
14. A tanács előterjesztése a piaci szabályrendelet módosítása tárgyában.
15. A tanács előterjesztése Weinberger Ferenc és társa telekfelosztása tárgyában hozott törvényhatósági határozat helyesbitése iránt beadott kérvényére.
16. A tanács előterjesztése a törvényhatósági bizottság tanácskozási ügyrendje módosítása tárgyában tett indítványa.
17. A tanács elő-

Weiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradi temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Weiszlovits Lajos**.

terjesztése Nagyvárad-Olaszi, Nagyvárad-Ujváros és Nagyvárad Velence választó kerületekben üresedésben levő egy-egy tvhgi. bizottsági tagsági helynek választás utján betöltése tárgyában. 18. A tanács előterjesztése Jablonszky Emil és Markovits Sámuel részére az államsegélyből előlegként kapott összegnek leírása illetve segély címen leendő engedélyezése iránt. 19. A tanács előterjesztése a szegényügyi bizottságba egy tagsági hely betöltése tárgyában. 20. A tanács előterjesztése Rezák György agghonvéd elhalálozása folytán esedékes segélynek Amánt Béla agghonvéd részére leendő engedélyezése iránt. 21. A tanács Uri, Borz és Bóthy Ödön utcák aszfaltozási munkálataira megkötött szerződést beterjeszt. 22. A tanács előterjesztése Incze Lajos által idomtégla választalok gyártelep részére szükséges terület átengedése iránti kérvényére. 23—26. Köztérvételei ügyek. 27—29. Szabadságidő és előleg iránt való kérvények. Nagyvárad város tanácsának, mint állandó választmányának 1911. évi november hó 4-én tartott üléséből.

Bordé Ferenc,
főjegyző.

Feloszlatták a horvát tartománygyűlést. Zágrábból jelentik: Ma oszlatták fel királyi rendelet alapján a horvát országgyűlést. Az elnöki széket dr. Paprakovics alelnök foglalta el. Felszólította a pártokat, hogy ősi szokás szerint jelöljenek ki egy bizottságot, amely ünnepies módon meghívja az ülésbe a király személyét képviselő bánt. Nyomban el is indult a bizottság, élén gróf Pejacevichcsel a báni palotába.

Néhány perc múltán megjelent az ülés-teremben dr. Tomasich Miklós bán fényes díszruhában, mint a király személyének képviselője. Néma csönd fogadta. A királyi biztos felment az elnöki dobogóra, helyet foglalt a karosszékekben, fejére tette a kalpagját és felolvasta a következő legfelsőbb kéziratot:

— Miután meggyőződünk róla, hogy Horvát Szlavon-Dalmátországok országgyűlése, amelyet 1910. november 16-án kelt elhatározásunkkal rendes ülészsakra hívtunk egybe, nem felelt meg a reményeknek és várakozásoknak s miután nem remélhetők, hogy ezután meg fog felelni hivatásának, királyi hatalmunk alapján és az 1876. évi II. t. c. megfelelően az országgyűlést feloszlatoznak nyilvánítjuk.

A tartománygyűlést a király életetésével berekesztették, azután hálaadó istentisztelettel bevégeződött a tartománygyűlés.

Finom női szabóság!

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy egy elsőrendű modern szabász vezetése alatt finom női szabóságot rendeztem be.

Tisztelettel

FLEGMAN

divatháza.

Bémer-tér.

Alapított 1888.

20 százalékkal olcsóbb uri ruha beszerzési forrás.

Ha finom szövetből készült divatos és modern szabású ruhát szeret viselni olcsón, sétáljon el

Darabont Gyula előnyösen ismert uri szabó divattermébe, Páris-u. 12. sz. alá, vagy hívja fel 980 sz. telefont,

mert azért van mellékutcában ez a különben teljesen moderatül berendezett divatterem, hogy vevőit olcsón és jól szolgálhassa ki. **Dus raktárba megérkeztek a legjobb gyártmányú angol, francia, skót és hazai szövetek, double felöltő és divat mellények** berendezkedésem olyannak, hogy a legkényesebb izlést is kielégíthetem. Műhelyemet és mintáimat bárki vételkényszer nélkül megtekintheti. **Elsőrendű munkások.** Vidékre mintát küldök, esetleg egy jól álló viselői előny beküldése elég, erről újat készítek. **Mitoképes egyéneknek és tisztviselőknél részletre is**

Legjobb minőségű
valódi amerikai cipők
REICHARD áruháza
cégnél kaphatók.

UJDONSÁGOK.

* **Szletka L. Ödön főgimnáziumi igazgató ezüst miséje.** Tegnap tartotta főgimnáziumunk új igazgatója áldozópapságának huszonötödik évfordulóját, mely alkalommal a várad-velencei Szent-Vince apácák kápolnájában mondott csendes szentmisét. Az ezüst misés áldozópapot kegyeletes emlékek fűzik e kápolnához, mert annak szomszédságában született s magában a kápolnában készült első szent áldozására. A mise végeztével az áldás kiosztása előtt mondott rövid szentbeszédben ki is emelte a jubilálás pap ezt a kettős körülményt azoknak az eseményeknek a felelőtlenségével, mik változatosan haladó életfolyásában ehhez a szent házhoz fűződnek. A csendes szentmisén, melyen a zárda lakói és növendékei kívül csakis a legszűkebb családi kör tagjai imádkoztak együtt a jubilálóval, a manuactori tisztelet **Takács Menyhért** dr. jászói prépost preláthus helyettesítőjeként **Kertész Miksa** főgimnáziumi tanár töltötte be. Délelőtt a rendházban adott jubiláns ebédet a rendtagokon kívül az ünnepi igazgató testvére **Farkas Józsefné** férjével és dr. **Vass Bertalan** tankerületi kir. főigazgató vettek részt a családi lakomában, mely alatt felolvasták a rend főpapjának üdvözlő leírátát s az összes társházakból jött üdvözlő leveleket és táviratokat. Megemlítjük még, hogy a jubiláns áldozár a várad-velencei zárda főnöknőjének 100 koronát adott át azzal a kéréssel, hogy a zárdában nevelt szegény árváknak is adjon ünnepi lakomát a rá nézve oly nagy jelentőséggel bíró napon.

* **Vetítőestély a Kath. Körben.** Tegnap este nagyszámu és előkelő közönség előtt tartotta meg a Kath. Kör ez idényben első vetítőestélyét. Elegáns hölgyek, vidám bakfisok foglalták el a széksorokat, hátuk mögött a férfiak nagy serege, úgy, hogy a Kör nagyterme zsufolásig telve volt. Ezuttal **X. Pius** pápa életét mutatta be a fehér vászonon pompás szép, színes képekben a Kör. Először a pápa választás helyiségeit és a biborosok testületét majd a pápa szülőházát és szülővárosát varázsolták elének a képek, láttuk mindazon helyeket, ahol **Sartó József** megfordult, Velencét, a pápa kedvenc városát, ahonnan Rómába a pápai trónusra került. A képekhez dr. **Krúger Aladár** tartott mindvégig lebilincselő, szép előadást a pápáról, akihez mint a katolikus egyház fejéhez kétszeres szeretettel fordul ebben az évben

az egész kereszténység. Jövő alkalommal **Bertram** Brunó premontrai rendű főgimnáziumi tanár tart előadást a **Röntgen sugarakról.** Ennek végével mozgókép is lesz bemutatva.

* **A XI. katolikus nagygyűlés.** Az Országos Katolikus Szövetség I. hó 12, 13 és 14. napján Budapesten rendezendő XI. katolikus nagygyűlés alkalmából tartandó különböző ülések helyiségei a következők: Székesfehérvárosi Vigadó, Régi Országház ülésterme (Fhg. Sándor-u. 8.), Középponti Katolikus Kör (Molnár-utca 11. sz.), Szent István Társulat nagyterme (VIII., Szentkirályi-u. 28. sz.), Országos Kath. Szövetség nagyterme (IV., Ferenciek-tere 7. sz.), Országos Központi Katolikus Legényegylet (VII., Rottembiller-ú. 20—22. sz.), (Középponti Papnevelő intézet nagyterme (Papnövelde-u. 7. sz.), Nemzeti Tornacsarnok (Szentkirályi-u. 26. sz.). A nagygyűlési jegy kétféle. A tagsági jegy ára 6 kor. 50 fill., mely minden ülésre szól, a nyilvános üléseken állandó ülőhelyre jogosít és egyúttal előfizetés a nagygyűlési évkönyvre. A belépő jegy ára 1 kor. 50 fill., mely a zárt ülések kivételével minden ülésre szól. A jelvény a jegyekhez ingyen jár. As egyes nyilvános ülésekre a Szövetség 2 koronás napi jegyeket is bocsát ki. A nagygyűlés vidéki tagjainak a Szövetség 33 százalékos kedvezményes jegy váltásra jogosító vasuti igazolványokat ad ki 20 fillérért. Bármely felvilágosításért, jegyekért, jelvényekért s vasuti igazolványokért az Országos Katolikus Szövetséghez (Budapest, IV. Ferenciek-tere 7. III. 1. I. 8.) kell fordulni. Az ünnepi lakomára legkésőbb 1911. november 10-ig kell jelentkezni. A 4 koronás jegyet szintén a Szövetség árusítja. A tagsági jegyek oly nagy mértékben keltek el, hogy a szövetség már csak korlátozott számban bocsáthatja ezeket a közönség rendelkezésére.

* **Elkészült ut.** A mérnöki hivatal tudatta tegnap az alispánnal, hogy az állílye—erdőgyaraki, valamint a csegődi indóházhoz vezető ut elkészült. Az ut átvételére a mérnöki hivatal november 13-át jelölte ki.

* **A csatornafelügyelő bizottság ülése.** Nagyvárad város csatornaépítésére felügyelő bizottság, ma szerdán, november 8-án délután 3 órakor a városházán ülést tart.

* **Postaügynökség Szentpéterszegen.** Biharvármegye Szentpéterszeg bőségében november hó 16-án postai ügynökség lép életbe, melynek kezeltési köre Szentpéterszeg községre terjed ki.

* **Szenny- és fekália-telep a vasutállomásnál.** Móta a kolera elleni védekezés ügyében felszólalás történt Nagyvárad város közigazgatási bizottságában s ebből kifolyólag a város tanácsa felhatalmazta a városi mérnöki hivatalt a nagy tisztogatásra, tekintet nélkül a költségekre, — a városi pénztárból hetenkint 4—5000 koronát fizetnek ki. Ez az első hetekben indokolt is volt, annyi felgyült szenny és piszok szinte kiabált már az eltakarításra. És tagadhatlanul meg is látszott a városban a nagy takarítás. Azonban akkor, amikor már a sok régi piszok el lett takarítva, aligha lehet szükség állandóan erre az összegre. A város

polgármestere is ezen véleményben van, amint tudjuk. De eltekintve a költségektől, azt látjuk, hogy amíg az óriási kiadás most is meg van, a város lassankint visszaszülyed a régi szennyes állapotába. Egyik-másik utcát ismét szenny borítja. Legjobban megbotránkozik azonban a járó-kelő azon az állapoton, amely a vasut-állomással szemben a káptalani kertek új kőfalánál látható. Ez az út telítve van büzös rondaságokkal, mint amikor még nagy árok ártogott ezen a helyen. Vagy ide már nem jut a heti 4000 koronából? Ha ezt látná a polgármester, még nagyobb megdöbbenéssel kérdehetné, hogy mire megyen hetenkint ez az óriási összeg.

* **Kollányi Ferenc a Szigligeti-Társaságban.** A Szigligeti-Társaság választmánya dr. Kollányi Ferenc jáki apátot, nagyvárad kanonokot a Szigligeti-Társaság rendes tagjává választotta.

* **Irigylésre méltó könyvtár.** A hatalmas méretű bécsi egyetemi könyvtárról van szó. Ez a könyvtár úgy szerepel a tudósok, tanárok, egyetemi polgárok s általában még a tisztán szépirodalmat kedvelő és kultiváló nagy közönség előtt is, mint a világ legideálisabb könyvtára. Vonatkozik ez nem csak a könyvek bőségére, gazdagságára és a könyvtár fényes berendezettségére, hanem a könyvek beszerzésére kezelésére és az egész intézmény adminisztrálására.

Ennek illusztrálására küzlünk egy pár imponáló adatot a könyvtár 1909—1910 évi hivatalos jelentéséből. — Adakozásból, hagyományokból 121,542 kor. 35 fill. jött be. A személyzet fizetése 172,774 kor. Ez a személyzet áll: 1 igazgatóból, 20 tisztviselőből, 15 gyakornokból és 31 szolgából. Egy raktár részére 100.000 kor. van előirányozva. A könyvtár állaga 807,401 kötet volt; ebből 458 863 kötetet használtak, a könyvtár helyiségében és 56,044 kötetet kölcsönöztek ki a postán.

De igen előzékeny és figyelmes az igazgatóság. Allandóan ki van téve az Ohajások könyve, melybe bárki beírhatja, hogy mily könyvet kellene beszerezni. És az igazgatóság meg is felel az Ohajásoknak. Becses gyarapodás a könyvtárra nézve a főnálló csereviszony, 203 bel- és külföldi főiskolával, könyvtárral, tudományos intézettel és hivattal áll fenn ez a viszony. Ott van többek között a nagyvárad kir. kath. jogakadémia és főgimnázium is. De a világ minden részéből is kérnek csere példányokat.

De fölötte becses intézkedés, hogy a bécsi egyetemi könyvtár közvetítésével már bel- és külföldi könyvtárak, muzeumok és levéltárakból is szerezhet be a tudós ember könyveket a maga használatára. Így a mondott évben 82 könyvtárból, muzeumból és levéltárból hozatott a könyvtár 334 postaküldemény útján 778 kötetet. Ez egyenesen megbecsülhetetlen szolgálat. A visszaszolgáltatással a bécsi egyetemi könyvtárnak is vannak bajai. 11316 feledékeny kölcsönvevőt kellett meginteni s az intés eredménytelensége miatt 54 esetben a rendőrséghez fordulni, 8 esetben az illető egyetemi dékán segítségét igénybe venni, 2 esetben a közep-tanodai igazgatóságot.

* **Változás a reáliskola tanári karában.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter dr. Szilas Izidor löcsei és dr. Kordován Károly nagyvárad állami főreáliskolai r. tanárokat kölcsönösen áthelyezte.

* **Hol legyen a szegényház?** A Nagyváradon felépítendő szegényház terveit elkészítette a város mérnöki hivatala. Mint halljuk, ez a terv is a nagyzás jegyében született, mert palo.aszerű épületet tervezett a mérnöki hivatal szegényháznak. Kár, hogy ezuttal nem külföldi példa lebegett a tervező szemel előtt, így pl. a bécsi szegényház, amely célszerű berendezésű egyszerű épület. *Elemér* Ferenc városi taná-

csos, mint a szegényügy vezetője és dr. *Agoston* Péter, a szegényügyi bizottság elnöke tegnap tettek jelentést a városi tanácshoz, a szegényház helyére nézve. Három helyet vettek kombinációba. Első sorban az *Epreskert* ajánlják arra a célra, amely 5 hold és 400 négyzetöl; ha ez a gazdasági egylettel kötött bér-szerződés miatt nehézségekbe ütköznék, második sorban a *Ralikovszky-nom*, a csendőriszkolán tul levő 5 hold 900 négyzetöl városi szántóföldet s ha ez is nehézségekbe ütköznék, harmadik helyen a *városi szőlőtelep területét* ajánlják a szegényház céljaira.

* **Sternberg emléke és a ref. egyház.** Gróf *Sternberg* Ádám, Diószegnek egykori földesura száz esztendővel ezelőtt alapítványt tett a vármegyénél. Ebből az alpból évenként azoknak leszármazottjai kapnak segélyt, akik a grófnak jobbágysai voltak, akik önhibájukon kívül valami nagy kárt szenvedtek. A régi alapítványról most az alispán elkészítette az alapító levelet, melyet a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez terjesztenek fel jóváhagyás végett. A végrendelező az intézkedésében meghagyja azt is, hogy róla halálának évfordulója alkalmával minden felekezeti lelkész az istentisztelet keretében emlékezzék meg és ezért 10 korona jutalmat állapított meg. Az alapító levél ezen intézkedése ellen most kifogással élt az érabrányi református lelkész *Debreceni* László, aki tegnap jelentette az alispánnak, hogy a református vallás istentiszteleteivel össze nem egyeztethető az elhunytakról való megemlékezés. Kéri az alispánt, hogy az e célra évenként előirányzott 10 koronát bármily más jótékony célra fordítsák és az alapító levelet akként módosítsák.

* **Nincs víz Körösszáldobágyon.** Körösszáldobágy község előjárósága tegnap az alispáni hivatalhoz kérelmet intézett, melyben panaszkodik, hogy túl magas a pótdója s emiatt nem tud semmitéle közszükségleti dolgot létesíteni. Így igen égető szükség volna egészséges tisztavízű kútra, azonban pénzügyi-nyában még a közönséges kutakat sem tudják kellőleg gondozni. A község a vármegye útján a földművelésügyi minisztertől 1500 korona segélyt kér kutturás céljaira.

* **Szökött katona.** Zomborról távira ozák, hogy Marsch János ottani tényleges katona 280 korona hivatalos pénz ellopása, a katona ruhájának hátrahagyása után megszökött. Marsch János 19 éves, alacsony, bajusztalan, barnahajú. Beszél magyarul és németül. Távozásakor sötét szürke csikos téli kabátot, barna prém gallérral, zöldes csikkokkal, sötét szürke csikos pantallót, sötétzöld kalapot, fűzős laccipőt viselt. Rendőrség keresi.

* **A Félizfűrdő patikaügye.** *Marschalko* Leó félizfűrdői gyógyszerész tegnap tudatta az alispánnal, hogy a gyógyszerári hiányokért ő nem felelős s azok pótlására nézve még nem tudott megállapodni a fűrdő tulajdonosával. Ha a kilátásba helyezett megegyezés létrejön, a jelenlegi tulajdonos nem fog elzárkózni a szükséges pótlásoktól.

VOSZKA FERENCZ

czipő- és csizmaárul
meglepő szolid árban
előnyösen beszerezhető.

Cégt. IFJ. VOSZKA FERENCZ

TELEPHON 1133.

TELEPHON 1133.

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezze be szakembernél, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren későn bánjuk csak meg, ha ilyeneknek feltűnünk. **Sauer**-féle fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADANYI JÓZSEF** puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. lőporáruda. Telephon 269. Nagyvárad Rákóczi-ut.

x **Csillár és fémáru gyártási telep:** Nagyvárad Iroda s raktár Szt. János-u. 1. Bémer-tér 3. Telefon 556. Készítik a legizlésebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; **villamos motor, világítási** és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel **STERN ADOLF.** 33

* **Az idei szép őszi napokat** legkellémesebben **CSÁKY SÁNDOR** terített asztalai mellett tölthetjük el, (vasut-állomási repülő-híd hegyoldali lejárójánál) hol mindenkor tisztán kezelt kitűnő hegyi borok, izletes jó magyar konyha áll a t. közönség rendelkezésére. — Minden szerdán este friss flecken-sült. — A t. közönség szives pártfogását kéri **Csáky Sándor** vendéglős.

x **Október havában** megjelenő magyar és német folyóiratok nagy választékban érkeztek. Kérjen mutatványszámot. **Benkő Artur.** Telefon 870.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimmel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy

az őszi és téli szöveteim

megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyisint az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik.

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János-utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra házról szolgálók.

Telefon 11-41.

Telefon 11-41

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én helyezte át
míg az építkezés tart Nagy-
várad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits
házba, az Orsolya zárda templomával
szemben.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: Cigányszerelem.

Csütörtök: Hit és haza (premier.)

Péntek: Hit és haza.

Szombat: Hit és haza.

Vasárnap d. u. Iglói diákok, este Eszemb-
adta (premier.)

Hit és Haza. Csütörtökön este mutatják be a Szigligeti Színházban Schönherr Károlynak szenzációs drámáját a Hit és Hazát. A darab és az írója egyaránt európai szenzáció központja ma. A napokban Kolozsvárt játszották el s ott is nagy tetszéssel fogadta a közönség. Erdélyi Miklós nagy áldozatok árán alig pár hétre a pesti premiér után mutatja be Nagyváradon a szenzációs drámát, amely iránt már is lázas érdeklődés mutatkozik.

Vas és rézbutor **gyári rakár**

Székényág 3 matraccal 20 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarniss 4 korona
Gyermekág 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf
yaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

Z E N E.

A szezon első hangversenyeiről íránt, mint a zenepártoló társaság jegyárúsító irodájából értesülünk, a szokottnál is nagyobb érdeklődés mutatkozik a nagyváradai zenekedvelő közönség körében. Sőt egyúttal nemcsak a nagyváradai, hanem a megyebeli és szomszéd nagyobb városokbeli publikum is nagyszámban készül erre az estére, amire jellemző, hogy a jegyárúsító iroda eddig több, mint harminc debreceni, nagyváradai és kolozsvári zenekedvelő vendég számára rezervált jegyet. *Mary Mand* és *Stefániai* Imre, a zenevilág e két európai hírességű előkelősége szerepelnek a november 11-ik szonnyító hangversenyen. *Mary Mand*, aki London legnépszerűbb énekművésznőinek egyike, a »Covent Garden« opera tagja, ragyogó műsorának javát hozza el magával. *Mary Mand*ot illetően érdekes, hogy a jeles cantaria ezúttal szerepel *elsőször magyar közönség előtt*. A kontinensen a múlt szezonban, Berlinben tűnt föl *elsőször*. A zeneértőket megragadta mindeütt bámulatos énektudása, hangjának csodás tisztasága és szépsége, viszont a nem kritikus publikumot a művésznő eibájoló szépsége, megjelenésének királyi pompája ejtette bámulatba. — *Stefániai* már jó ismerőse a váradai publikumnak. Róla a legnagyobb dicséretnél is többet mond az, hogy legutóbbi szereplése óta ismét fejlődött, erősödött, művészete jóformán a zongoraművészet tetőpontjára jutott.

S P O R T.

A főgimnázium testgyakorló köre.
A nagyváradai premontrai főgimnázium újalakult Testgyakorló Körének tisztviselői a következők:

Elnök: Jászay K. VIII. o. t.
Művezető: Debreczeni L. VII. o. t.
Alelnök: Gyermán J. VII. o. t.
Főjegyző: Csanak J. VIII. o. t.
Aljező: Szalay E. VII. o. t.
Főpénztáros: Pásztor J. VIII. o. t.
Szerktáros: Balogh D. VII. o. t.

Ellenőr: Nizzalovszky E. VIII. o. t.
Atletikai szak. kap.: Roxin J. VIII. o. t.
Jegyző: Karácsonyi Jenő VII. o. t.
Tagok: Diener B. VIII. o. t., Bartha Gy. VII. o. t., Fazekas E. VI. o. t., Paizs V. o. t.
Tornaszak. kap.: Veisz E. VIII. o. t.
Jegyző: Stahó T. VII. o. t.
Tagok: Pásztor J. VIII. o. t., Poresalmy E. VII. o. t., Bihary J. VI. o. t., Nizzalovszky István V. o. t.
Játékszak. kap.: Békely I. VIII. o. t.
Jegyző: Südy Odón. VIII. o. t.
Tagok: Fenyő I. VIII. o. t., Fleischer Gy. VII. o. t., Reviczky VI. o. t., Oláh V. o. t.
Turisztikai szak. kap.: Jászay K. VII. o. t.
Jegyző: Karácsonyi József VII. o. t.
Tagok: Nagy L. VIII. o. t., Uferbach L. VII. o. t., Weisz R. VI. o. t., Faragó V. o. t.

NYILTTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és díszüvegezési műintézet.
Üvegcsiszoló és tükör árugyár.

NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives
figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok díszüvegezésék
készítésére, művészies és egyszerűbb
kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

ELADÓ egy 15 változatu
Zimmerman-féle

egészen új

HARMONIUM.

Cim a kiadóhivatalban

Igazságszolgáltatás.

A Zsilinszky-ügy a Kurián.

— Megsemmisítettek az ítéletet. —

Achim András véres tragédiájának utolsó felvonása tegnap játszódott le a Kuria egyik büntető tanácsa előtt.

A Zsilinszky-fiukat tudvalevőleg nem vétkesnek mondták ki s a törvényszék ezen az alapon felmentette őket.

Az ügyész az ítélet ellen semmisségi panasszal élt és így kerültek az iratok a m. kir. Kuriára, amely körülbelül négy hónapi intermezzo után tegnap foglalkozott a Zsilinszky fiuk bűnpörével.

A Kuria első büntető tanácsa délelőtt tíz órakor kezdte tárgyalni a Zsilinszky fiuk bűnügyét.

Elnök: Vavrik Béla, bírák: Tarnay

János, Szeghő Ignác és Szücs Miklós.
Előadó bíró: Vajkó Pál.

Az ügyészség részéről Vargha Ferenc koronaügyész van jelen, míg a jegyzőkönyvet Zelenka Lajos tanácsjegyző vezeti.

A védelem részéről dr. Kenedy Géza van jelen, míg az Achim-család képviselőjében dr. Fényes Samu.

Az elnök a tárgyalás megnyitása után elrendeli az iratok felolvasását s Vajkó előadó-bíró megkezdi a reterálást.

Az elnök délután hirdette ki az ítéletet, mely általános meglepetést keltett. A Kuria az egész eljárást megsemmisítette a miatt, mert a bíróság három tanunak a megesketését nem rendelte el. A három tanu volt Vicián Mihály szolga Fejős Lajos és Juhász János csendőrök. A Kuria az új tárgyalás vezetésével a budapesti törvényszéket bizta meg.

TÁVIRATOK.

Návay indítványa a folyosón.

Budapest, nov. 7.

(Saj. tud.) Návay Lajos indítványa az ellenzéken nagy örömet keltett. Polónyi gy nyilatkozott a felől:

— Nagyon jó Návay indítványa, e felett el fogunk vitatkozni 3 hétig,

Tisza István nem tartja helyesnek az indítványt, mert vitára alkalmas és így elpósványosítja az ügyet és a munkapártot megfogja akasztani munkájában.

A munkapárt értekezlete.

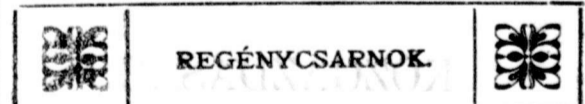
Budapest, nov. 7.

(Saj. tud.) A nemzeti munkapárt ma értekezletet tartott, melynek főtárgya volt az elnök jelölés Kivel azonban az elnök lemondása felett még nem döntött a Ház, levették napirendről az ügyet és csupán a párt III-ad elnökét választották meg báró Ghillányi személyében.

Olasz-török háboru.

Konstantinápoly, nov. 7.

A törökök elfoglalták Dernát. A harc igen véres volt. Az olaszok vesztesége 500 ember, 18 ágyu és 5000 töltényes láda. A helyőrség megadta magát.

HELÉN.

Írta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.

(Folytatás)

15

Végre a báró elhagyta a szobát, s egyszerre úgy tetszett, mintha valami ígézet alól szabadultak volna fel az ott maradtak.

A báróné ama tájédmalmas óhajással csapta össze kezeit, vajha soha sem ismerték volna meg a gazdagság átkát! és Miksa a hallgatag Helénhez hajolva, szerelmittason mondá:

— Hadd tartsa meg atyám gazdagságát, mi anélkül is gazdagok leszünk.

Helén félretette munkáját és gondolkodva tekintett Miksára.

Ugy látszott, már nem ugyanazon Miksának tekinté őt többé, ki gyermekésgé óta ját-

szótársa s mióta felnőttek, legdrágább kincse volt a földön.

Mig Miksa szép vonásai lájdmalt és szenvedélyes gyöngédséget fejeztek ki, Helénéiben csendes, féltő gond tükröződött.

— Nem hiszed nekem? Helén! Nem leszünk e mi, mint szegények is kimondhatatlanul boldogok?

— Boldogabbak nem leszünk, mint valánk, Miksa! Eddig más szempontból tekintettük a világot; ezután soha sem fog az nekünk olyan-nak látszani.

— Ah, Helénnek igaza van, — jegyzé meg a báróné; — atyád nézetei tegnap óta sokat változtak és én kétlem, hogy a helyes utra vissza lesz-e vezethető.

— Ez nagyon szomorú dolog, édes atyám! En és Helén igen nehezen fogjuk elviselni a gondolatot, hogy atyám haragszik ránk; de ártatlanságunk érzetében és ama biztos reményben, hogy atyám, ha jobban meggondolja a dolgot, magához tér és a rajtunk elkövetett igazságtalanság tudatára fog ébredni, mi mégis boldogok leszünk szerelmünkben.

A báróné fejét rázta.
Helén egy darab mousselin-t bontott szét és aztán oly gondal és pontossággal hajtogat-gatta ismét össze, mintha semmi sem volna fontosabb, mint ama puha szövet ráncainak elsimítása.

Miksa figyelmesen nézte őt.
Egyszerre csak félretette a szövetet, egészen Miksához fordult és mondá:

— Egyet tégy meg kedvemért.
— Mindent megteszek, kicsikém!
— Ne vnnakodjál holnap atyáddal elutazni, és ne sürgesd a hazatérést; ha teheted, inkább késleltesd azt.

— Miért? Helén! — kérde Miksa nyugtalanul. — Miért akarsz engem eltávolítani?

— Téged? hát rólad beszéltem én? Azt gondoltam, hogy jobb lesz, ha atyád nem lát engem egy ideig.

Most még haragra, ellenkezésre ingerli őt látásom; néhány hét múlva, ha majd nyugodtabb lesz, ez nem fog többé történni.

— Igazat kell adnom Helénkének — szölt a báróné.

— Tégy úgy, amint ő kívánja, Miksa! az lelz a legjobb.

— Sebát legyen; nem tudom töletek megtagadni.

Helén fölkel, hogy kimenjen.
— Hová akarsz menni? gyermekem! — kérde a báróné.

— Világot akarok gyujtatni, édes néném. Ha nem vidám az ember, akkor nem jó felhőmályban ülni.

Kiment és a cselédszobában meghagyta, hogy a világot vigyenek a lakszobába. Ő maga is meggyujtott egy kis kézi-lámpát és fölment a báró szobájába.

A báró egy pillanatig sötétben nézett rá aztán kelleetlenül elfordult tőle.

(Foly. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapesten

A gabonatözsdén tegnap nyugodt kezdet után zárlatnál kissé megszilárdult az irányzat. Készáru forgalom harmincezer mássa változatlan árák mellett.

Határidők sárlata:

Októberi buza	— — — —	11.95
Apr. lisi buza (1912)	— — — —	11.65
Októberi rozs	— — — —	9.69
Áprilisi rozs	— — — —	8.59
Októberi zab	— — — —	9.37
Áprilisi zab	— — — —	9.63
Májusi tengeri (1912)	— — — —	8.57
Augusztusi tengeri	— — — —	8.60
Augusztusi repee	— — — —	14.60

Budapesti értéktözsdé.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiók-jának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	842.50
Oszták hitelrészvény	— —	647.—
Jelzálogbank	— —	482.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	571.—
Salgótarjáni község	— —	675.—
Oszták államvasut részvény	— —	719.—
Közuti vasut	— —	789.—
Beocsini cement	— —	—
Rimamurányi vasmű	— —	619.—
Városi vasut	— —	415.—

SZERKESZTŐI PÓSTA.

»Majdnem megijedtem!« Ezt felelte dr Krüger Aladár, mikor este a szerkesztőségben azzal fogadtuk, hogy két nagyváradi lap is megtá-madta, amiért Babits Mihályt, a »fekete, fekete, fekete« vers koszos költőjét nem helyezte Petőfi mellé, sőt bátor volt kimondani, hogy nem is tartja őt valami nagy költőnek. Aztán a követ-kező felvilágosítást adta:

A Szilgigeti-Társaság választmányi ülésén Sas Ede fölemlítette, hogy a modern irány képviselőit is be kellene vonni a Társaságba s javasolta, hív-ják meg első felolvasónak Babits Mihályt, akit ő nagy költőnek tisztel. Dr Krüger Aladár helyeselte a modern irány bevonását, de megjegyezte, hogy a modern irány képviselői közt van igen sok jóval külömb legény Babitsnál, akinek verseit nem tartja valami magas színvonaluaknak; a maga részéről Emőd Tamást tartja köztük a legtehetségesebbnek s közülök őt szeretné elsöül látni a Társaság fel-olvasó asztalánál. Sas Ede szölt még pár szót pro Babits, Krüger contra Babits s a tisztán irodalmi keretek közt mozgó vitát azzal az egyhangu ha-tározattal zárták be, hogy Sas Ede keresni fogja a kapcsolat létesítését a fiatal poétanemzedékkel.

A Napló megint a kongregációt emlegeti Krügerrel kapcsolatban; mily alaposan, kiderül abból, hogy Krüger a zsidó vallásu Emöd Tamást emítette a dicsérettel Babits fölött, mint költőt.

Babits verseinek értékére nézve ime pár sor a »Golgotai csárda« címü verséből, ajánlva a Naplónak:

»Hej katonák« van-e bor
A kü herculesét!
S kocka? Lógjon a ki lóg!
Hozom a köntössét.«

Aztán:

Megkukult a feszület
Három óra tujban
Akkor elfogyott a szusz
A zsidó királyban.
Ha! nagy a zsidó király
Magas a kormányja:
Lába alatt jár a szél,
Feje fölött kánya.

Költé-zet ez vagy durva káromlás? Tessék felelni rá.

Vagy a »Fekete ország« címü verséből:

Fekete országot álmodtam én,
A hol minden fekete volt,

Fekete,
Fekete, fekete, fekete,
Fekete ég és fekete ház,
Fekete fák és fekete ház,
Fekete állat, fekete ember,
Fekete öröm, fekete gyász,
Fekete érc és fekete kő és
Fekete föld és fekete fák
Fekete férfi, fekete nő és
Fekete, fekete, fekete világi

Fekete, fekete, fekete,
Fekete kelme s fekete elme,
Fekete arc és fekete gond,
Fekete ér és fekete vér és
Fekete velő, fekete csont.

Fekete az anyag rejtett lelke,
Jaj,
Fekete, fekete, fekete.

Hát ez költészet? Bizony a Naplónál is azt fogják rá felelni:

Hát költészet?

Ezeket akartuk megállapítani a Naplóval szem-ben; kissé hosszabban, mint az egész dolog meg-érdemelné, de a tárgyilagos igazság kedvéért így.

A Szabadságban is megjelent erről egy durva, éretlen és piszkolódo förmedvény, mely hepciásko-dással akar Krügerhez dörgölnödni. Krüger kijelen-tette, hogy esodálkodik a Szabadságon. Lap, mely valamit ad a színvonalára, ilyet nem közölhet. Ki-jelentette azt is, hogy ezzel a cikkkel egyszerűen nem áll szóba. Vitára, polémiára mindenkor helyt áll, de a mosdatlan gorombáskodásokat az őket megillető helyre dobja.

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

Bumbera István

==== papi- és polgári szabó ====
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR!

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Meghívó.

A biharmezőkeresztesi kisbirtokosok és földművelők földbérlő szövetezete f. évi novem-ber hó 19-én d. u. 1 órakor a róm. kath. isko-latermében tartja évi rendes közgyű-ését, melyre tagjait az alapszabály 26. §-ra hivatkozással meghívom

T á r g y:

1. Igazgatósági jelentés a lefolyt 1910—1911. évi üzletév eredményéről.
 2. Felügyelőbizottság jelentése az évi mér-legről.
 3. Nyolcnapni közszemlére kifüggesztett zár-számadás megvizsgálása.
 4. Igazgatóság, felügyelőbizottság és pénz-táros részére a felmentvény megadása.
- Biharkeresztes, 1911. évi nov. 8.

Szotter Imre
igazgató-elnök.

Formára és tartósságra
felülmulhatatlanok
a MOSKOVITS
anatomiai czipők.
Egységárak: 10, 13, 17 korona.

Nagyváradi fióközletek:

- I. Kossuth-utca 5. Gyárépület.
- II. Bémer-tér, Bazár-épület.
- III. Zöldfa-utca 7. sz. Dr. MUNK-ház.

Moskovits Farkas és Társa
czipő és csizmagyár részvénytársaság.

MEGNYILT

a Bémer-tér sarkán Nagyvár-
rad legelegánsabb cipőüzlete,
hol óriási készletet tartunk min-
denféle cipőárúkbán.

Egységáraink: 10, 13, 17. és 22. kor.

Moskovits Farkas és Társa

cipő és csizmagyár részvénytársaság

NAGYVÁRAD.

BÉMER-TÉRI FIOK.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala.

26446—911 sz.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala,
mint I. fokú iparhatóság közhírré teszi, hogy
Rappaport Salamon által felállítani szándékolt
kocsikenőcs gyár telep telepengedélyezése tár-
gyában f. évi november hó 9-ik napjának dé-
lelőtti 10 órájára az Erzsébet-utca 22. sz. házhoz
helyszini szemlét tűzött ki, amely körülményekről
az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítettek,
hogy esetleges kifogásaikat a helyszini tárgyalás
alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő
felszólamlások figyelembe vételni nem fognak.
Nagyvárad, 1911. október 26.

Gerő,

rendőrfőkapitány

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó
munkát, u. m.: matt és fényezett
szobaberendezések, konyhabutorok
készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkaért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

Részvénykicserélési felhívás!

Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi bank és
Központi Takarékpénztár r. t. felhívja azon tisztelt
részvényeseit, kiknek birtokában Központi Taka-
rékpénztári részvények vannak, hogy ezen
részvényeket, szelvényivekkel együtt, kicserélés végett
az Egyesült intézet Teleki-utcai fiókjánál (Teleki-u.
3.) folyó évi október hó 10-től október hó
31-ig beszoigáltatni sziveskedjenek.

Minden egyes Központi Takarékpénztár részvény
helyett 1 Egyesült intézetbeli részvény fog kiadatni.

A kicserélés végett beadandó részvényekhez jegy-
zék csatolandó azon nevek felsorolásával, melyekre
az új részvényeket kiállítatni óhajtják.

Ezen részvények kicserélése, ha az új részvények a
régiekkel azonos nevre állítatnak ki, díj- és ille-
tékmentes, ha azonban az új Egyesült intézetbeli
részvény a régitől eltérő más névre állítatik ki, a
rendes részvényátírási-díj és illeték lesz fizetendő.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank
és Központi Takarékpénztár részv.-társ.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok ál-
landók 5%-os kamatoztatásra, továbbá
folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb
feltételek mellett.

Leszámítol váltókat a legelőnyösebb ka-
mat mellett gazdálkodók, kereskedők és
iparosok részére és foglalkozik minden-
nemű bankszerű beszedésekkel (incassó)
olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, termé-
nyekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös
törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyó-
sit házakra és földbirtokokra.

181

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
lésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 hórótól minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

**KÁLYHA
TÁLCZÁK
ELLENZÖK
FAKOSARAK
SZÉNTARTÓK
NAGY
VÁLASZTÉKBAN**

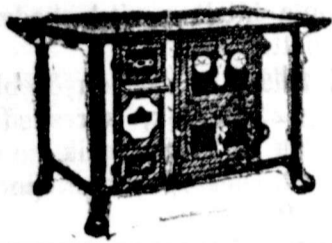
TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereske-
désében N.-Várad, Rákóczi-ut.

Uradalnok, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez
NAGYVÁRAD, Percses-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

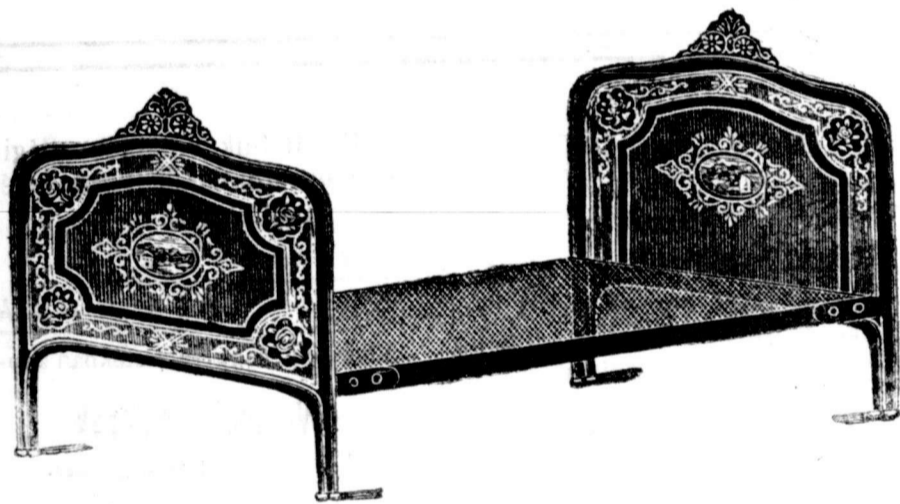
esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Vas- és Rézipar r.-t. Nagyvárad

Telefon Gyártelep 1015.

Telefon Városi raktár.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy a

Rákóczi-ut 13-ik szám alatt
Weiszlovits - palotában

vas- és rézbútor kiállításunkat

megkezdők. Raktáron
tartunk a legszebb és legjobb kivitelű
árakat. Eredeti gyári árban árusítjuk.

A szabadalmazott Éden-pamlag kizárólagos eladási helye!

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, a megtekintés vételkényszer nélkül
maradunk Teljes tisztelettel

Vas- és rézipar R.-T.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévy-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 > francia szájviz	25 >
1 > száj szagtalanító	50 >
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 >
8 > Thymol	20 >
1 > Stomatin	20 >
1 > tégely Odontin fogpaszta	55 >
1 drb Odontin betét	85 >
1 üveg Picavan	98 >
1 üveg Bay Rum	85 >
1 > Jera violette brillantín	80 >
1 > francia brillantín	15, 20, 35 >
1 > folyékony brillantín	50 >
1 > valódi dió olaj	15 >
1 > > > kivonat	75 >
1 drb bajuszkefé	15, 20 35 >

1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.
1 tégely Margit crém	40 >
1 > Diana crém	65 >
1 drb Dianna szappan	65 >
1 dob Lickner puder	88 >
1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >
1 üveg amerikai petrol	50 >
1 > Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt >
1 fekete champos	12 >
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >
8 drb francia ibolya szappan	50 >
1 > Kielhauser ibolya glicerin szappan	26 >
1 > Speick szappan	26 >
1 > Windsor szappan	88 >
1 tubus kaloderma	26 >
1 > Beloderma kézfinomító	20 >
1 > végtégely tejcrém	20 >

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 Gillette utánzatú borotva készlet	1 > 50 >
1 valódi serte hajkefe	20 >
1 dublé bajuszkefe	45 >
1 valódi serte ruhakefe	05 >
1 körömkéfe	20 >
1 surolókefe óriási	10 >
1 surolókefe kisebb	96 >
12 drb Royal angol cipő krém	70 >
1 drb cipőcrém-kefe kenőköször	20 >
1 > cipőfényesítő flanel	80 >
1 > Jurigatem Zománc	60 >
1 natr vörös gumicső	85 >
Egyegyed Ko Brunz watta	

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkeik legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját szobának ellátása, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökből!